

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015875 16 Uvp
Banjaluka, 06.12.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sudija Smiljane Mrše predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Merside Bjelobrk, članova vijeća, uz sudjelovanje Margarete Nikić zapisničara, u upravnom sporu po tužbi R.Š. iz B. (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj: ...od 26.12.2014. godine tuženog Fonda ..., Kabinet direktora, u predmetu ponovnog određivanja invalidske penzije, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015875 15 U od 28.04.2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.12.2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je kao neosnovana tužba protiv osporenog akta, bliže označenog u uvodu ove presude, a kojim je odbijena žalba tužioca, izjavljena protiv rješenja Filijale B.broj: ... od 16.09.2013. godine. Tim prvostepenim rješenjem je u stavu 1. dispozitiva tužiocu priznato pravo na invalidsku penziju počev od 16.09.1998. godine u iznosu od 826,20 tadašnjih dinara mjesečno, a od 01.01.1999. godine penzija iznosi 137,70 KM, mjesečno i dalje u označenim periodima 1999., 2000., 2001., 2002., 2003., 2004., 2007., 2008. godine i u pojedinačno navedenim iznosima; u stavu 2. dispozitiva tog rješenja određeno je da će se isplata penzije vršiti od 16.09.1998. godine; a u stavu 3. tog dispozitiva navedeno je da se tim rješenjem zamjenjuje privremeno rješenje te filijale od 05.10.1998. godine.

Odbijanje tužbe obrazloženo je navodima suda da je osporeni akt pravilan i zakonit i da je invalidska penzija tužioca pravilno obračunata primjenom koeficijenata i procenta određenog zakonom koji je bio na snazi za vrijeme ostvarivanja prava, a to je Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 27/93 - 47/02, u daljem tekstu: Zakon o PIO iz 1993. godine) u procentu od 85% od utvrđenog penzijskog osnova, a s obzirom da je u ovom postupku utvrđeno da je invalidnost tužioca posljedica profesionalnog oboljenja. Takođe je obračun penzije za naredne godine kada je stupio na snagu Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 32/00, u daljem tekstu: Zakon o PIO iz 2000. godine) usklađen sa odredbama tog zakona i njegovim kasnijim izmjenama objavljenom u „Službenom glasniku RS“ broj: 32/02 i u kojem je procenat za određivanje penzije od 2002. godine sa 85 % smanjen na 79%, od 2003. godine na 77%, a od 2004.godine na 75% koji procenat je ostao i dalje i u skladu sa kojim je izvršen i obračun visine penzije tužioca. Penzija je takođe i usklađena i sa odlukama o usklađivanju penzija („Službeni glasnik RS“ broj: 22/07 i 49/08), a od 01.01.2013. godine

usklađena je sa članom 83. sada važećeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 134/11 i 82/13, u daljem tekstu: Zakon o PIO). Shodno navedenom neosnovani su navodi tužbe da je penziju trebalo uvećati za 42% jer bi takvim uvećanjem penzija bila u suština određena u procentu od 101,8% s obzirom da je raniji procenat iznosio 59,8%. Nisu prihvatljivi ni navodi tužbe da je prilikom obračuna visine penzije trebalo uobzirirati devalvaciju, inflaciju kao i kamate već da je u konkretnom slučaju bilo nužno utvrditi razliku između korištene i pripadajuće penzije, a s obzirom da je na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja organa vještačenja u drugom stepenu DOV-476/13 od 03.06.2013. godine utvrđeno da je uzrok invalidnosti tužioca profesionalno oboljenje što za posljedicu ima ponovni obračun penzije shodno procentu pripadajućem za tu vrstu invalidnosti, što je i učinjeno predmetnim prvostepenim rješenjem. Zbog toga nema osnova za da se u taj obračun uvrsti inflacija, devalvacija i kamate, a iz navoda tužbe ne može se zaključiti da li tužilac u suštini traži da mu se isplati šteta zbog neblagovremeno isplaćenih penzija, a ukoliko smatra da je oštećen, tužilac to pravo može ostvariti u parničnom postupku.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužilac osporava njenu zakonitost zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari. U zahtjevu navodi istorijat postupka i ukazuje da je njegova tužba imala naslov „odštetni zahtjev“ a rješavana je kao upravni spor, pa da mu nije jasno da li je to uticalo na to da se utvrdi da je tužba neosnovana i da ga sud upućuje na parnicu. Takođe da mu je nejasno koji termin treba da upotrijebi da bi se otklonila dilema oko njegovog tužbenog zahtjeva, kojim je tražio da sud naloži tuženom da ponovo izvrši obračun i isplatu duga uzimajući u obzir devalvaciju i inflaciju za protekli vremenski period, te da na tako dobijene iznose obračuna i zakonsku kamatu. U prilog tome ukazuje da je vrijednost jedne KM prije petnaestak godina bila mnogo veća, što bi značilo da bi sada utvrđeni iznos penzije više vrijedio prije 15 godina nego sada zbog čega je u isti trebalo obračunati sve promjene vrijednosti valute koja su se desile od dana kada je on počeo da vodi predmetni spor pa sve do dana isplate. Smatra da se njegovo profesionalno oboljenje pogrešno tretira kao „nova činjenica“ utvrđena 03.06.2013. godine, a s obzirom da je postojanje tog oboljenja utvrđeno još 1983. godine, a ne 03.06.2013. godine, kada je konstatovana pogreška u osnovu utvrđivanja invalidske penzije, zbog čega mu je bila nepravilno određena visina i isplaćivan manji iznos invalidske penzije. Smatra da mu je pogrešno obračunata razlika između ranije i sada određene penzije, obrazlažući da je svoju računicu započeo od iznosa penzije 232,00 KM koliko je iznosila njegova penzija za septembar 2013. godine obračunavana po stopi od 59,8% od penzijskog osnova, pa da se obračunavajući penziju po stopi od 85% dobije iznos penzije od 330,00 KM, na koji način je došao do saznanja da mu je tako uskraćeno 98,00 KM. Tu sumu uzeo je kao ekvivalent ranije uskraćivanih iznosa tokom 15 godina odnosno tokom 180 mjeseci i dobio ukupnu sumu uskraćenog iznosa uz napomenu da pri pravljenju ovog prijedloga nije računao sa nekim tekućim promjenama propisa, penzijskih osnova i pripadajućih stopa koje utiču na finansijske tokove, ekonomske mjere i životni standard. Dodaje i da je u suštini njegovu penziju trebalo povećati za 49,2%, a da je sud pogrešno zaključio sabirajući raniji procenat sa tim procentom da se tu radi o povećanju od 101,8% s obzirom da se povećanjem izraženog broja 59,8 za 42% dobija procenat od 85%. Odnosno sud je pogrešno zaključio da tu nije riječ o povećanju penzijskog osnova već stope za obračun penzije. Shodno navedenom smatra da je opet „zakinut“ u visini penzije i da to traje i dalje pa očekuje da Vrhovni sud utvrdi manjkavosti u obrazloženju pobijane presude i razlog odbijanja njegove tužbe odnosno njegovog odštetnog zahtjeva.

U odgovoru na zahtjev tuženi navodi da osporenim aktom nisu povrijeđene odredbe Zakona o PIO, niti pravila postupka zbog čega ostaju kod navoda datih u obrazloženju osporenog rješenja i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor tuženog, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Iz podataka spisa u dijelu relevantnom u ovoj upravnoj stvari proizilazi da je pravo na invalidsku penziju po osnovu oboljenja tužilac ostvario privremenim rješenjem od 05.10.1998. godine kojim mu je određena invalidska penzija počev od 16.09.1998. godine u iznosu o 581,26 tadašnjih dinara. Penzija je određena za penzijski staž od 22 godine 3 mjeseca i 15 dana i stručnu spremu VKV radnika, od penzijskog osnova određenog prema odredbama člana 50. Zakona o PIO iz 1993. godine u iznosu od 972,00 dinara. Za navedeni staž penzija je određena u procentu od 59,2% od utvrđenog penzijskog osnova i iznosi 581,26 dinara mjesečno. Stupanjem na snagu Zakona o PIO iz 2000. godine penzija je određena od penzijskog osnova obračunatog u iznosu od 239,43 KM i u pripadajućem procentu za 2002. godinu u procentu od 52,90%, od 01.01.2003. godine u visini od 52,70% i od 01.01.2004. u visini od 52,50%. U daljem toku postupku penzija je ponovno određena rješenjem od 13.11.2003. godine, ali se spornim ukazao osnov invalidnosti, jer je tužilac ukazivao da je osnov njegove invalidnosti profesionalno oboljenje i zahtjevao obračun penzije u većem, po zakonu pripadajućem procentu. Tuženi je smatrao suprotno, pa je u daljem toku postupka odbio zahtjev tužioca da mu se kao uzrok invalidnosti utvrdi profesionalno oboljenje, o čemu je 02.03.2007. godine donio rješenje koje je po žalbi tužioca poništeno rješenjem tuženog od 20.06.2013. godine, nakon čega je u ponovnom postupku pribavljeno mišljenje drugostepenog organa vještačenja DOV-467/13 od 03.06.2013. godine, kojim je utvrđeno da kod tužioca postoji invalidnost - nesposobnost za privređivanje počev od 16.09.1998. godine zbog profesionalnog oboljenja.

Shodno navedenom, predmetnim prvostepenim rješenjem tužiocu je izvršen je ponovni obračun penzije od 16.09.1998. godine penzija obračunata u periodima koji su određeni u zavisnosti od izmjena zakona i promjenama u određivanju penzijskog osnova i procenta određivanja visine penzije i o tome u obrazloženju prvostepenog rješenja, a i osporenog akta dato detaljno obrazloženje i detaljno i pravilno naveden način obračuna novog iznosa penzija za sporni vremenski period, sa pozivom na relevantne odredbe Zakona o PIO, koji su bili na snazi u tom vremenskom periodu, kako je naprijed već navedeno.

Iako tužilac u tužbi i zahtjevu insistira na, kako navodi „odštetnom zahtjevu“, iz sadržaja tih podnesaka, a i žalbe proizlazi da on osporava i novi obračun penzije kroz pogrešan obračun razlike između ranije i sada određene penzije, obrazlažući način obračuna koji smatra pravilnim. Dakle osporava činjenično utvrđenje u ovoj upravnoj stvari, što je bio razlog da se o predmetnoj tužbi odluči kao o tužbi podnesenoj u smislu ZUS i istom odluči o zakonitosti osporenog akta. Osim toga prema odredbi člana 11. ZUS u upravnom sporu može se tražiti naknada štete koja je tužiocu nanesena izvršenjem upravnog akta koji se osporava, samo ako se tužbom traži i poništaj upravnog akta, pa je pravilno pobijanom presudom prethodno odlučeno o zakonitosti osporenog akta.

Kada je u pitanju „odštetni zahtjev“ tužioca koji se odnosi na ponovni obračun i isplatu duga uzimajući u obzir devalvaciju i inflaciju za protekli vremenski period, te da se na tako dobijene iznose obračuna i zakonska kamata, ovaj sud nalazi da je isti neosnovan. Ovo prije svega jer se prvostepenim rješenjem odlučivalo o novom iznosu penzije, a ne o razlici između ranije isplaćenih i sada utvrđenih iznosa penzije, a kako je prvostepeno rješenje i osporeni akt utvrđen zakonito donesenim, to po ocjeni ovog suda njegovim ni donošenjem, a ni izvršenjem nije tužiocu nanescena šteta. Prvostepeno rješenje je doneseno neposredno po utvrđenju drugog osnova invalidnosti i istim pravilno obračunat novi iznos penzije, a razlika između ranije isplaćenih penzija i novih utvrđenih iznosa penzije je obračunata i isplaćena, prema navodima tužioca, prilikom isplate penzije za mjesec septembar 2013. godine, odnosno nakon donošenja tog rješenja što je u prilog zaključku da je po rješenju postupljeno blagovremeno, odnosno da tužiocu nije tim rješenjem nanescena šteta. Za ostala potraživanja nižestepeni sud je tužioca pravilno uputio na parnicu.

Tužilac pogrešno zaključuje da je sud njegovo profesionalno oboljenje tretirao kao „novu činjenicu“ utvrđenu 03.06.2013. godine, već je u pobijanoj presudi navedeno da mu je od tog dana kada je izvršeno vještačenje, utvrđen novi osnov invalidnosti, što je bio razlog za ponovni obračun penzije.

Kod takvog stanja stvari, a kako ni ostali navodi tužioca nisu od uticaja na zakonitost pobijane presude, po ocjeni ovog suda, pobijanom presudom nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona, zahtjev odbija.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost opravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić